

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 13/2019-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 6. februára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom doc. JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., Južná trieda 1, Košice, za účasti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., Kmeťova 24, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Martin Puchalla, PhD., vo veci namietanej nezákonnosti volieb starostu obce Švedlár konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala nezákonnosť volieb starostu obce Švedlár (ďalej aj „voľby starostu“) konaných 10. novembra 2018. Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 20. novembra 2018.

4. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka formulovala námietky vo vzťahu k činnosti miestnej volebnej komisie v obci [REDAKOVANÉ], ktorá zároveň plnila úlohy okrskovej volebnej komisie, pričom uviedla:

„Pokiaľ ide o činnosť volebnej komisie... táto zistila viaceré nedostatky, ktoré odstránila. Zásadnou je však to, že komisia pristúpila k spočítavaniu hlasovacích lístkov fyzickým spôsobom - u starostu obce bol tento počet 1598 ks a u poslancov 1660 ks. To znamená, že bolo zistené, že sa vo volebnej miestnosti nachádza o 62 ks viac hlasovacích lístkov pre poslancov.

Po ukončení volieb opäť komisia pristúpila k spočítaniu voličov uvedených v zozname voličov s výsledkom 1563. Pri spočítaní nevydaných hlasovacích lístkov pre voľbu starostu obce (644 ks) - a keďže volieb sa zúčastnilo 975 voličov a jeden volič požiadal o nový lístok - sa zistilo, že je o 22 hlasovacích lístkov viac pre voľbu starostu obce ako malo byť podľa doterajších zistení. Malo zostať 622 hlasovacích lístkov, ale v skutočnosti zostalo 644 kusov.

Následne volebná komisia nevydané volebné lístky zapečatila a predseda volebnej komisie všetky zapečatené lístky rozdelené podľa skupín podpísal svojím podpisom.

Po dôjdení predsedu volebnej komisie na obecný úrad, kde sa mali nachádzať všetky dokumenty ohľadne volieb bolo ním zistené, že zoznam voličov bol zalepený v obálke, pričom k zalepeniu obálky sa priznala pracovníčka obecného úradu - zapisovateľka komisie a zároveň bolo zistené, že chýbajú podpisy predsedu volebnej komisie na jednotlivých skupinách volebných lístkov.

Z tohto dôvodu bola volaná polícia, ktorá sa na miesto aj dostavila a o veci bol urobený úradný záznam.

... Zo zápisnice o trestnom oznámení p. [REDAKOVANÉ] - predsedu volebnej komisie v obci [REDAKOVANÉ] vyplýva, že tento podal trestné oznámenie vo veci podozrenia z trestného činu marenia prípravy a priebehu volieb v súvislosti s voľbami v obci [REDAKOVANÉ]. Táto vec je vedená Prezidiom PZ – NAKA, národná protikorupčná jednotka, expozitúra Východ pod sp. zn. PPZ-NKA-PKJ4- 423/2018-PZ.

Tu podrobne popísal proces a priebeh zapečatenia skupín hlasovacích lístkov s tým, že následne po dôjdení na Obecný úrad obce [REDAKOVANÉ] zistil, že s týmito lístkami bolo manipulované, pretože chýbal jeho podpis, resp. podpisy.

Prítomná zamestnankyňa - [REDAKOVANÉ] sa priznala, že ona osobne zapečatila zoznamy voličov a zoznam voličov s prenosnou urnou na čo nebola oprávnená.

... Zasahovanie do hlasovacích lístkov pre voľbu je aj podľa ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu závažným a hrubým porušením volebného zákona, ktoré svojou povahou priamo zasahuje do podstaty ústavných princípov volebného práva... V danom prípade je závažnosť porušenia zákona ešte umocnená skutočnosťou, že takéhoto konania sa dopustila zapisovateľka a členovia okrskovej volebnej komisie.

Pokiaľ ide o nezapečatenie volebných lístkov - resp. priznaná manipulácia s nimi zo strany zapisovateľa volebnej komisie - je to v súlade s judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať za spochybnenie hodnovernosti volieb...

Takéto netransparentné nakladanie s volebnou dokumentáciou je jednoznačne spôsobilé ovplyvniť volebný výsledok.“

5. Na základe uvedeného je sťažovateľka toho názoru, že v priebehu volieb starostu došlo k závažným porušeniam čl. 30 a 31 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), a to tým, že „v priebehu hlasovania (volieb) boli voliči zo strany úspešného kandidáta ovplyvňovaní v tom, pre ktorého kandidáta majú hlasovať, alebo ich hlasovanie na základe osôb konajúcich v prospech úspešného kandidáta neprebehlo v súlade s hore citovaným zákonom“. Podľa sťažovateľky „uvádzané skutočnosti a okolnosti - ako aj podané podnety o oznámenia o páchaní trestného činu spôsobujú práve takéto závažné porušenie volebného zákona, ktoré zásadným spôsobom spochybňujú výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvolávajú pochybnosť o tom, že voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov obce [REDAKOVANÉ] a nie výsledkom volebnej korupcie a tiež zásadných pochybení zo strany volebnej komisie a tiež úradníkov obecného úradu, ktorí neoprávnene zasahovali do volebného procesu tým, že manipulovali s volebnými dokumentami (čo aj priznali).

... tvrdenia o kupovaní hlasov príslubom majetkového prospechu bola hodnoverne preukázaná pripojenými podnetmi na začatie trestného stíhania ako aj opakovanými záznamami príslušníkov policajného zboru v obci [REDAKOVANÉ], a preto je spôsobilá na to, aby na jej základe ústavný súd rozhodol o zrušení napadnutého výsledku volieb starostu obce.“

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po vykonaní dokazovania vydal nález, ktorým „... vyhlasuje voľby starostu obce [REDACTED] uskutočnené dňa 10.11.2018 za neplatné“.

7. Na výzvu ústavného súdu z 23. novembra 2018 sa k sťažnosti v rámci prípravy na jej predbežné prerokovanie vyjadril odporca podaním doručeným ústavnému súdu 10. decembra 2018, v ktorom uviedol:

«... Predovšetkým sa účastník konania ohradzuje voči nepravdivým a osočujúcim tvrdeniam sťažovateľky o údajnej volebnej korupcii a zastrašovaní voličov, ktoré vychádzajú len z trestného oznámenia [REDACTED] - syna bývalého starostu obce [REDACTED] a podporovateľa sťažovateľky ako neúspešnej kandidátky na funkciu starostu obce - podaného až po neúspechu sťažovateľky vo voľbách dňa 13. 11. 2018.

Podľa vedomostí účastníka konania ešte pred dňom konania volieb NAKA prešetrovala oznámenie v súvislosti s údajnou volebnou korupciou v obci [REDACTED], ktoré sa však ukázalo ako nedôvodné a NAKA vec uzavrela.

Podľa názoru účastníka konania teda ide v tomto smere zo strany sťažovateľky len o celkom zjavné a účelové zneužívanie dodatočne po voľbách uplatnených prostriedkov trestného práva s cieľom vyvolávania dojmu nezákonnosti volieb starostu a zvrátenia ich výsledku, čo je ale neprípustné.

Tento postoj len potvrdzujú viaceré informácie, na základe ktorých účastník konania podal dňa 19. 11. 2018 (v spojení s výsluchom dňa 3. 12. 2018) trestné oznámenie na ORPZ SNV v súvislosti s tým, že [REDACTED] mal od tam uvedených osôb žiadať, aby mu zohnali 25 ľudí, ktorí budú nepravdivo tvrdiť, že mali preberať peniaze od účastníka konania v súvislosti s voľbami starostu obce [REDACTED].

... Tento postoj a účelovosť tvrdení rovnako potvrdzujú aj informácie o tom, že viaceré z osôb uvedených v sťažnosti sťažovateľky (ktoré mali byť údajne korumpované) - prinajmenšom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] - sa v čase volieb ani nenachádzali v obci [REDACTED] z dôvodu, že dlhodobo pracujú mimo miesta svojho trvalého bydliska.

Je až zarážajúce, že sťažovateľka sa bez akýchkoľvek dôkazov a vyslovene klamlivo neštíti „len tak“ zneužiť mená osôb rómskej národnosti a ich rodinných príslušníkov za účelom vyvolávania dojmu, že boli korumpovaní a bolo ich viac ako je výsledný rozdiel hlasov vo voľbách starostu obce, čo celkom zjavne nie je pravda.

2. Rovnako absolútne nedôvodné a nepravdivé sú tvrdenia sťažovateľky o údajných pochybeniach volebnej komisie.

Podľa informácií účastníka konania prebehla celá činnosť volebnej komisie (ktorej predsedom bol mimochodom pán [REDAKOVANÉ], podporovateľ sťažovateľky a členmi ďalší jej podporovatelia - [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) v súlade so zákonom, zoznam voličov zapečatila komisia (nie zapisovateľka pani [REDAKOVANÉ], ako to nepravdivo uvádza sťažovateľka), rovnako ako odovzdané lístky jednotlivým kandidátom, čo potvrdil svojím podpisom na zapečatených lístkoch predseda komisie [REDAKOVANÉ] a člen komisie [REDAKOVANÉ].

... Je potrebné dať Ústavnému súdu SR do pozornosti, že sťažovateľka vo vzťahu k voľbám starostu nijako nespochybňuje počet celkovo odovzdaných hlasovacích lístkov (vrátane jedného voliča, ktorý požiadal o nový lístok), počet obálok, počet platných hlasov, ani počty odovzdaných hlasov pre sťažovateľku a účastníka konania.

Teda žiadny z údajov, ktorý musí volebná komisia v súlade so zákonom zistiť a zachytiť v zápisnici o výsledku volieb a ktorého nesprávnosť by na výsledok volieb teoreticky mohol mať vplyv.

Jediné čo v tomto smere nezrozumiteľne, zrejme zámerne a doslova mätičo sťažovateľka prezentuje je to, že „nesedí“ počet nevydaných hlasovacích lístkov, teda de facto tlačív, ktoré zostali a neboli vydané voličom.

Zo sťažnosti však nie je zrejmé, s akým číselným údajom by tento počet mal byť porovnávaný a už vôbec nie aký mohol mať vplyv na výsledok volieb.

Volebný zákon pritom ani nevyžaduje evidenciu počtu tlačív, ktoré sú pred voľbami dodané z tlačiarne a ktorých je celkom logicky pre každý prípad viac ako voličov zapísaných v zoznamoch.

Podstatným je totiž moment, kedy sa z „tlačíva“ stáva platný, resp. neplatný hlas, teda moment kedy ho oprávnený volič zákonným spôsobom vyplní a vloží do urny, ktoré momenty a relevantné počty - počet celkovo odovzdaných hlasovacích lístkov (vrátane

jedného voliča, ktorý požiadal o nový lístok), počet obálok, počet platných hlasov, ani počty odovzdaných hlasov pre sťažovateľku a účastníka konania - nikto (ani sťažovateľka) nespochybňuje.

Namiesto toho sťažovateľka úplne scestne a najmä z pohľadu zákonnosti volieb irelevantne a úplne zmätočne poukazuje na niečo, čo na výsledok volieb ani len nemohlo mať vplyv.

Podľa názoru účastníka konania tak robí sťažovateľka len preto, aby na základe nesúvisiacich a irelevantných údajov o počte tlačív, ktorých evidenciu volebný zákon nevyžaduje (a volebná komisia ich tak nielenže nemusela, ale postupujúc v súlade so zákonom ani nemohla evidovať a uvádzať v zápisnici o výsledku volieb) vyvolala mylný dojem manipulácie s volebnými lístkami, ktorý by sťažovateľke „zapadal“ do citovanej judikatúry Ústavného súdu SR.

Podľa názoru účastníka konania sťažovateľka tak v podanej sťažnosti cielene a máťuco vnáša do situácie viaceré nesúvisiace číselné údaje nemajúce žiadny vplyv na výsledok volieb len preto, lebo si je vedomá, že všetky zákonom vyžadované údaje a počty sú nespochybniteľne správne.

3. Navyše, je potrebné uviesť, že obec [REDACTED] je pomerne malou obcou, ktorá je od 1.6. 2015 v nútenej správe práve v dôsledku „hospodárenia“ s majetkom obce vtedajším vedením na čele s bývalým starostom [REDACTED] (otcom vyššie spomínaného oznamovateľa [REDACTED]), pričom zástupcom bývalého starostu v danom období bola práve sťažovateľka.

Na funkciu starostu obce (ktorá je v nútenej správe, jej činnosť je paralyzovaná na základné úlohy obce a jej vedenie je v tomto smere skôr za trest) účastník konania kandidoval opätovne najmä s cieľom obec zachrániť a vyvieť ju z nútenej správy, do ktorej sa dostala najmä vďaka nezákonne vedenej exekúcii na takmer 1,5 milióna EUR, ktorú pohľadávku z nezákonných zmluvných pokút si bývalý starosta [REDACTED] uplatnil voči príspevkovej organizácii obce [REDACTED], ktorá pohľadávka je v súčasnosti po viacerých pochybných postúpeniach nezákonne vymáhaná na základe platobných rozkazov nedoručených do vlastných rúk voči obci [REDACTED], v ktorej veci už konal aj Ústavný súd SR a Nálezom zo dňa 7. 8. 2018, sp. zn. III. ÚS 203/2018-38 vyslovil porušenie základného práva obce [REDACTED] na súdnu ochranu uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa

1. 2. 2018, sp. zn. 5Er/259/2014, ktorým nebol povolený odklad exekúcie, pričom ho zároveň zrušil a vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie, ktorý už medzičasom odklad exekúcie z dôvodu, že možno očakávať jej zastavenie, aj povolil.

... Pre úplnosť je pritom potrebné dodať, že práve [REDAKOVANÉ] v dedičskom konaní po svojom otcovi zároveň zdedil spomínané „pohľadávky“ vymáhané vo vyššie uvedenom exekučnom konaní vo výške 1,5 milióna EUR voči obci [REDAKOVANÉ], voči ktorému exekučnému konaniu dlhodobo celé funkčné obdobie bráni obecný majetok ako štatutár obce [REDAKOVANÉ] účastník konania, pričom po 4 rokoch nezákonne vedenej exekúcie konečne došlo k zákonnému postupu súdov a zrušeniu zatiaľ jedného z „exekučných titulov“ - platobného rozkazu na takmer 600.000 EUR istiny, pričom v konaní o údajnej pohľadávke bude súd pokračovať práve s [REDAKOVANÉ].

... Z vyššie uvedeného je zrejmé, že účastník konania vykonáva ako starosta obce [REDAKOVANÉ] úkony smerujúce k ochrane obecného majetku, ktoré môžu byť a sú „trňom v oku“ viacerým osobám stojacim v pozadí sťažovateľky, ktoré si (nateraz neúspešne vďaka činnosti vedenia obce [REDAKOVANÉ] na čele s účastníkom konania) uplatňujú nezákonné majetkové nároky voči majetku obce [REDAKOVANÉ].

4. Vzhľadom na uvedené považuje účastník konania podanú sťažnosť za nedôvodnú v celom rozsahu.»

7.1 Podaním doručeným ústavnému súdu 11. decembra 2018 odporca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu svoje vyjadrenie k volebnej sťažnosti doplnil, pričom uviedol:

„Účastník konania zastáva názor, že sťažovateľka v podanej sťažnosti neosvedčila žiadne skutočnosti, ktoré by boli čo i len spôsobilé spochybniť výsledok hlasovania.

Predovšetkým sa účastník konania opätovne dôrazne ohradzuje voči nepravdivým tvrdeniam o údajnej volebnej korupcii.

Uvedené tvrdenia sťažovateľky sú len celkom zjavným a účelovým prejavom snahy neúspešného kandidáta (sťažovateľky) zvrátiť výsledok slobodným a zákonom predpísaným spôsobom prejavenej vôle voličov obce [REDAKOVANÉ] vo voľbách starostu obce prostriedkami trestného práva a dodatočne po volebnom neúspechu zabezpečenými listinami

súkromnoprávnej povahy - čestnými vyhláseniami priamo zainteresovaných osôb podporujúcich sťažovateľku, čo je celkom zaiste neprípustné.

Ústavný súd SR stabilne uznáva, že voľby sú vecou všeobecného (nie súkromného) záujmu.

... Podľa informácií účastníka konania prebehla celá činnosť volebnej komisie v súlade so zákonom, zoznam voličov zapečatila komisia (nie zapisovateľka pani [REDAKOVANÉ], ako to nepravdivo uvádza sťažovateľka), rovnako ako odovzdané lístky jednotlivým kandidátom, čo potvrdil svojim podpisom na zapečatených lístkoch predseda komisie [REDAKOVANÉ] a člen komisie [REDAKOVANÉ].

Je potrebné dať Ústavnému súdu SR do pozornosti, že sťažovateľka vo vzťahu k voľbám starostu nijako nespochybňuje počet celkovo odovzdaných hlasovacích lístkov (vrátane jedného voliča, ktorý požiadal o nový lístok), počet obálok, počet platných hlasov, ani počty odovzdaných hlasov pre sťažovateľku a účastníka konania.

Teda žiadny z údajov, ktorý musí volebná komisia v súlade so ust. § 185 ods. 1 a § 188 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. zistiť a zachytiť v zápisnici o výsledku volieb a ktorého nesprávnosť by na výsledok volieb teoreticky mohla mať vplyv.

Podľa informácií účastníka konania bola volebná dokumentácia riadne a v súlade so zákonom zapečatená, čo umožňuje Ústavnému súdu SR výsledky volieb z pohľadu všetkých relevantných kritérií v zmysle volebného zákona - počet voličov zapísaných v zoznamoch voličov, počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní, počet voličov, ktorí odovzdali obálku, počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na starostu obce, ich mená a priezviská - riadne preskúmať.

Napokon, a to je na celej veci najdôležitejšie, žiadne pochybenia v tomto smere sťažnosť sťažovateľky nielenže nepreukazuje, ale dokonca ani netvrdí.

A to z celkom jednouchého dôvodu. K žiadnym takýmto pochybeniam, ktoré by teoreticky na výsledok volieb mohli mať vplyv totiž celkom preukázateľne - ako to musí vyplývať aj z volebnej dokumentácie - nedošlo, čoho si je sťažovateľka vedomá.

Naopak, ako to podľa informácií účastníka konania potvrdila volebná komisia - priebeh volieb a stav volebnej dokumentácie svedčí o tom, že v žiadnom z relevantných kritérií, vrátane počtu hlasov jednotlivých kandidátov nie je žiadna reálna nezhoda

(čo koniec koncov nenamieta ani sťažovateľka), ktorá skutočnosť sama o sebe vylučuje akýkoľvek vplyv jej zmätočných tvrdení na výsledok a priebeh volieb.

... Z podanej sťažnosti je... zrejmé, že žiadne porušenia volebného zákona (a už vôbec nie takej intenzity a rozsahu, aby mohli ovplyvniť výsledok volieb starostu) netvrdí a ani nepreukazuje. A to preto, lebo k žiadnemu takémuto porušeniu jednoducho nedošlo.

Zmyslom rozhodovania Ústavného súdu SR o volebných sťažnostiach je jednak posúdenie či k porušeniu zákona došlo, jednak posúdenie, či volebné vady mohli ovplyvniť výsledok volieb.

Z vyššie uvedeného je pritom zrejmé, že v danom prípade nebola naplnená ani jedna z týchto podmienok a účastník konania preto navrhuje sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.“

8. Ústavnému súdu boli 18. januára 2019 a 28. januára 2019 doručené zo strany právneho zástupcu sťažovateľky čestné vyhlásenia 10 občanov obce [REDAKOVANÉ] na preukázanie skutočnosti, že osoby v nich uvedené sa v čase konania volieb nenachádzali v obci [REDAKOVANÉ], a nemohli sa tak volieb priamo zúčastniť, a to ani prostredníctvom hlasovania do prenosnej urny.

II.

9. Ústavný súd si v zmysle § 62 zákona o ústavnom súde vyžiadal od obce kompletnú volebnú dokumentáciu, ktorá bola 8. januára 2019 komisionálne otvorená a prekontrolovaná. O uvedenom úkone bola spísaná zápisnica.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci vyplýva, že v zozname voličov bolo zapísaných 1563 voličov. Na hlasovaní sa zúčastnilo 975 voličov a rovnaký počet voličov odovzdalo aj obálku. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu bol 957. Odporca ako kandidát č. 1 získal 489 hlasov, sťažovateľka ako kandidát č. 2 získala 468 hlasov. Zápisnicu okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania, ako aj zápisnicu miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci [REDAKOVANÉ] podpísali všetci členovia (vrátane jej predsedu) bez uvedenia námietok či výhrad.

Súčasťou predloženej volebnej dokumentácie boli okrem zápisníc aj platné hlasovacie lístky pre voľby starostu v počte 957, neplatné v počte 17 a 1 pokazený hlasovací lístok, za ktorý bol voličovi vydaný nový. Hlasovacie lístky boli prelepené a zapečatené (na pečati sú 2 podpisy, z toho 1 podpis p. [REDACTED], predsedu miestnej volebnej komisie). Súčasťou volebnej dokumentácie bol aj originál zoznamu voličov, ktorý bol zapečatený bez podpisov na pečiatke obce. Nepoužité hlasovacie lístky neboli súčasťou predloženej volebnej dokumentácie.

10. V trestnej veci podozrenia zo spáchania prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), 2 písm. a) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona (oznamovateľom v tejto veci je [REDACTED], pozn.), vedenej Prezídiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou, národnou protikorupčnou jednotkou, expositúrou Východ Košice pod ČVS: PPZ-1243/NKA-PK-VY-2018, boli v rámci preverovania skutočností uvádzaných v trestnom oznámení vykonané previerky celkovo u 20 osôb vrátane tých, ktoré sťažovateľka označila vo volebnej sťažnosti ako osoby, ktoré „*poberali alebo dostali peňažné prostriedky*“. V predprípravnom konaní boli zároveň vypočutí podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku ako osoby, proti ktorým oznámenie smerovalo: odporca, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED].

10.1 Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru ČVS: PPZ-1243/NKA-PK-VY-2018 z 31. januára 2019 bolo trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a), 2 písm. a) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona odmietnuté podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku (ďalej len „uznesenie o odmietnutí“). Z jeho odôvodnenia okrem iného vyplýva, že „... *v danej veci nebolo ničím a nikým preukázané, aby doposiaľ presne nezistená osoba vystupujúca pod menom [REDACTED] prostredníctvom osôb [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], prípadne iné osoby, v presne nezistenom čase, najmenej od 08. 11. 2018 do 10. 11. 2018 v obci [REDACTED], na mieste verejne prístupnom, najmenej trom doposiaľ nezisteným osobám v postavení voličov, ktorí mali dňa 10. novembra 2018 právo voliť vo voľbách do orgánov samosprávy obce [REDACTED], mal sľubovať, ponúkať a poskytovať finančné úplatky vo výške*

od 20 do 200 eur za to, aby vo voľbách do orgánov samosprávy v obci [REDACTED] za starostu obce [REDACTED] volili kandidáta [REDACTED].

Zároveň nebolo nikým a ničím preukázané, aby doposiaľ presne nezistené osoby, v postavení voličov, ktorí mali dňa 10. novembra 2018 právo voliť vo voľbách do orgánov samosprávy obce [REDACTED], v presne nezistenom čase, najmenej od 08. 11. 2018 do 10. 11. 2018 v obci [REDACTED], na mieste verejne prístupnom si od osoby [REDACTED], prostredníctvom osôb vystupujúcich pod menom [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] mali nechať sľúbiť a mali prijať finančné úplatky vo výške od 20 do 200 eur za to, aby vo voľbách do orgánov samosprávy v obci [REDACTED] za starostu obce [REDACTED] volili kandidáta [REDACTED].

Na preukázanie jednotlivých korupčných konaní v predmetnom vyšetrowaní neexistovali žiadne relevantné priame a nepriame dôkazy, o ktoré by bolo možné sa oprieť a ktoré by preukazovali, že [REDACTED] prostredníctvom osôb vystupujúcich pod menom [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] mali nechať sľúbiť a mali prijať finančné úplatky vo výške od 20 do 200 eur za to, aby vo voľbách do orgánov samosprávy v obci [REDACTED] za starostu obce [REDACTED] volili kandidáta [REDACTED], alebo by tomu aspoň nasvedčovali, teda aby existovala primerane vysoká pravdepodobnosť, že sa skutok, ktorý vykazuje znaky trestného činu stal a že ho spáchala určitá osoba. Takéto skutočnosti nevyplývajú dokonca ani z videonahrávky, ktorú ako dôkaz pre účely trestného konania predložil oznamovateľ [REDACTED]. V súvislosti s tým je nutné uviesť, že orgány činné v trestnom konaní sa nemôžu oprieť o individuálne, ničím nepodložené tvrdenia procesných strán. Z hľadiska dokazovanej situácie pri jej hodnotení ich považujú za absolútne irelevantné.“.

11. Zo zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že trestné oznámenie [REDACTED], predsedu miestnej volebnej komisie, vo veci podozrenia z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. a) a b) Trestného zákona bolo postúpené na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Spišskej Novej Vsi, Obvodné oddelenie Policajného zboru Nálepko vo a uznesením povereného príslušníka Policajného zboru ČVS: ORP-1042/NL-SN-2018 z 15. januára 2019 bolo odmietnuté podľa § 197 ods. 1

písm. d) Trestného poriadku, keďže nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

III.

12. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu. Podľa čl. 129 ods. 7 poslednej vety ústavy podrobnosti o postupe ústavného súdu ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 30 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov... (odsek 1). Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon (odsek 3).

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Sťažovateľkou namietané porušenia volebného zákona

Podľa § 2 volebného zákona voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa § 169 ods. 10 písm. c), d) a f) volebného zákona miestna volebná komisia vyhotovuje zápisnicu o výsledku volieb vo volebnom obvode a zápisnicu o výsledku volieb v obci, uverejňuje výsledky volieb v obci a odovzdáva volebné dokumenty do úschovy obci.

Podľa § 170 ods. 8 písm. a), c) a d) volebného zákona okrsková volebná komisia zabezpečuje správny priebeh hlasovania, sčítava hlasy a vyhotovuje zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku, odovzdáva volebné dokumenty do úschovy obci.

Podľa § 183 volebného zákona po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdeľuje hlasovacie lístky osobitne pre voľby do obecného zastupiteľstva

a osobitne pre voľby starostu obce. Potom zisťuje počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce. Výsledky uvádza v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku.

Podľa § 186 volebného zákona miestna volebná komisia zisťuje výsledky volieb na podklade zápisníc okrskových volebných komisií o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku. Ak vzniknú pochybnosti o údajoch uvedených v zápisnici, má právo vyžiadať si od okrskovej volebnej komisie vysvetlivky a iné informácie; zjavné chyby opravuje po dohode s okrskovou volebnou komisiou sama, inak požiada okrskovú volebnú komisiu, aby zistené nedostatky odstránila. Pri tejto činnosti môžu byť prítomní členovia a zapisovatelia volebných komisií, členovia ich odborných sumarizačných útvarov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami, ako aj iné osoby, s prítomnosťou ktorých vyslovila súhlas miestna volebná komisia.

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd volebnú sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané (všeobecné a osobitné) náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vrátane dôvodu spočívajúceho v prípadnej zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

15. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

16. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie, alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné a zároveň spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015).

17. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Nezákonnosť volieb musí byť v konaní preukázateľne

dokázaná a musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práva, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

18. Ústavný súd tzv. kupovanie hlasov voličov hodnotí ako vážne porušenie volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy. Takéto obmedzenie nesie so sebou také veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, že od ústavného súdu vyžaduje veľmi prísne posúdenie (m. m. PL. ÚS 5/03). Podľa názoru ústavného súdu poskytovanie „protihodnoty“ za hlasovanie vo voľbách je protiústavné, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných, a nie bezprostredný materiálny prospech (PL. ÚS 45/07).

19. Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

20. V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku

z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (napr. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

21. Sťažovateľka poukazuje na porušenie čl. 30 a čl. 31 ústavy v súvislosti s údajnou volebnou korupciou a možným ovplyvňovaním voličov zo strany odporcu, ako aj na porušenie citovaných ustanovení volebného zákona, ktoré odôvodňuje tým, že hlasovacie lístky neboli po voľbách riadne zapečatené, údajnou manipuláciou s hlasovacími lístkami či zasahovaním do nich po odovzdaní volebnej dokumentácie do úschovy obci.

22. Ústavný súd preskúmal sťažnosť, vyjadrenie odporcu, vyžiadajú volebnú dokumentáciu, predložené písomné podklady a zároveň sa oboznámil s výsledkami vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní vo veci trestných oznámení, ktoré podľa sťažovateľky preukazujú ňou tvrdené dôvody nezákonnosti volieb starostu, a v rámci predbežného prerokovania tejto sťažnosti dospel k záveru, že podanú sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že dôvody uvedené sťažovateľkou sú nedostatočné a nemajú a ani nemôžu mať priamy dosah na dosiahnuté volebné výsledky volieb starostu v obci [REDAKOVANÉ] konaných 10. novembra 2018, v ktorých rozdiel hlasov medzi sťažovateľkou a zvoleným starostom predstavoval 21 hlasov. Ako už ústavný súd uviedol, jeho úlohou nie je z úradnej moci vyšetrovacím spôsobom preskúmať celý priebeh uskutočnených volieb, ale naopak, iba na základe relevantných porušení právneho poriadku, majúceho navyše reálny dopad na dosiahnutý volebný výsledok, následne preskúmať prezumovanú ústavnosť a zákonnosť uskutočnených volieb. V tomto ohľade (iba) „ex post“ tvrdenia politických priaznivcov sťažovateľky, ktoré protitvrdením vyvracia zvolený starosta, navyše nevyplývajúce ani z právne relevantnej volebnej dokumentácie či zistení orgánov činných v trestnom konaní, nemôžu byť kvalifikovaným podnetom na to, aby ústavný súd dodatočne zasiahol do prezumovaného volebného výsledku, a tým aj dodal vážnosť napr. pokračujúcemu politickému zápasu po skončení volieb. Tvrdenia oznamovateľa [REDAKOVANÉ], na ktorých má stáť základ neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu, právne a skutkovo neobstoja, keďže, ako to vyplýva

z uznesenia o odmietnutí trestného oznámenia, „počas vyšetrovania podozrení z jednotlivých korupčných trestných činností... neboli zistené žiadne priame ani nepriame dôkazy, alebo iné konkrétne skutočnosti, ktoré by... podozrenia preukazovali, resp. potvrdzovali. Práve naopak, zistenia vykonané v rámci vykonaného vyšetrovania takéto namietané nezákonné správanie popierajú.“. Ani tvrdenia [REDAKOVANÉ] (predsedu miestnej volebnej komisie) o údajnom nezapečatení hlasovacích lístkov či manipulácii s nimi neboli vykonaným dokazovaním preukázané. Preskúmaním volebnej dokumentácie ústavný súd zistil, že všetky skupiny hlasovacích lístkov z volieb starostu (platné, neplatné) boli riadne zapečatené (s podpisom predsedu miestnej volebnej komisie na pečatiach). Zapečatený bol aj zoznam voličov bez uvedenia podpisu na pečiatke obce. Námietku, že zoznam voličov zapečatila zapisovateľka miestnej volebnej komisie, ústavný súd považoval z hľadiska úvah o možnom porušení volebného zákona ako nedôvodnú. Potenciálny problém prevyšujúcich 22 nepoužitých hlasovacích lístkov nemá žiadnu právnu relevanciu, ktorý by mohol viesť k zneisteniu výsledkov volieb, a to o to viac, že vo volebných zápisniciach sú počty odovzdaných platných aj neplatných hlasov pre jednotlivých kandidátov správne a nie sú žiadne dôkazy o manipulácii s nepoužitými hlasovacími lístkami. Napokon trestné oznámenie [REDAKOVANÉ] bolo uznesením odmietnuté, keďže „Posúdením a vyhodnotením skutočností, ktoré tvoria obsah zápisnice o trestnom oznámení... bolo zistené, že tieto nezakladajú skutkovú podstatu prečinu Marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. a, b) Trestného zákona“. Navyše ako predseda miestnej volebnej komisie nemal žiadne výhrady k priebehu volieb a volebné zápisnice podpísal bez akýchkoľvek námietok, čím verifikoval zákonný priebeh uskutočnených volieb.

24. Porušenie zákona pri voľbách do orgánov miestnej samosprávy musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v priamej príčinnej súvislosti spôsobuje aj nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku. Ak však určité skutkové okolnosti odporujúce ustanoveniam zákona o voľbách nemali a nemohli mať vplyv na zákonnosť volieb, resp. ich výsledky, ktoré by boli rovnaké, nedá sa uvažovať o nezákonnosti volieb a o ich neplatnosti (PL. ÚS 11/95).

25. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že dôkazy označené sťažovateľkou vo volebnej sťažnosti treba považovať za také, ktoré nijakým spôsobom nepreukazujú závažné porušenie ústavy ani volebných predpisov, a jej tvrdenia (i čestné vyhlásenia) uvádzané v sťažnosti majú len povahu domnienok. Sťažovateľkou namietané skutočnosti, jej pochybnosti a jej tvrdenia preto už na prvý pohľad nemožno považovať za také, ktoré by odôvodňovali prípadné prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, keďže tieto údajné porušenia, ako aj ďalšie námietky sú charakterizované iba možnosťou, potenciálnosťou, teda nie reálnosťou alebo aspoň rozumne dostatočnou presvedčivosťou.

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok (obdobne PL. ÚS 4/2017). Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľka nepredložila ústavnému súdu relevantné dôkazy o tom, že priebeh volieb starostu v obci [REDAKOVANÉ] bol protiústavný, resp. nezákonný. Namietané skutočnosti jednotlivo alebo aj spolu nemohli podľa názoru ústavného súdu vyvolať iné výsledky volieb starostu obce, ako boli oficiálne vyhlásené.

27. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v súvislosti s napadnutými voľbami nezistil žiadny relevantný dôvod na vyslovenie porušenia práv sťažovateľky podľa čl. 30 a čl. 31 ústavy ani namietaných ustanovení volebného zákona. Preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne PL. ÚS 5/09, PL. ÚS 79/2011 a PL. ÚS 70/2011, PL. ÚS 23/2015, PL. ÚS 4/2017).

28. Ústavný súd sa už nezaoberal predloženými čestnými vyhláseniami, ktoré právny zástupca sťažovateľky predložil dodatočne (ich doručením ústavnému súdu 18. a 28. januára 2019), a ani neuviedol, aký dôvod nezákonnosti volieb starostu nimi má byť preukázaný. Podľa § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde jednou z obligatórnych osobitných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sťažovateľ voľby napáda s označením dôkazov. Keďže tieto dôkazy (navyše bez uvedenia dôvodu nezákonnosti volieb) sťažovateľka neuplatnila v zákonom ustanovenej lehote 10 dní (§ 60 ods. 2 zákona

o ústavnom súde), ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľky v tejto časti za oneskorene podanú.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 6. februára 2019